

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av promemorian "Ett statligt identitetskort" (JU2026/01595)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Ett statligt identitetskort". Journalistförbundets remissvar begränsas till de förslag i promemorian som innebär inskränkningar av den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen.

I promemorian föreslås en ny lag om statligt identitetskort. I promemorian föreslås också en ny sekretessbestämmelse i offentlighets och sekretesslagen som säger att sekretess gäller i ärende enligt lagen om statligt identitetskort för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Samma regel gäller sedan tidigare avseende ärenden enligt passlagen. Bestämmelsen har ett rakt skaderekvisit vilket innebär att offentlighet är huvudregel.

I promemorian föreslås även en ändring av offentlighets- och sekretessförordningen, 6 §. Sedan tidigare gäller sekretess för uppgift i form av en fotografisk bild av den enskilde i ärenden som gäller till exempel passansökan. I promemorian föreslås att även biometrisk uppgift som har tagits fram ur en sådan bild ska omfattas av sekretess. Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit vilket innebär att sekretess i huvudregel. Biometriska uppgifter är uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, det vill säga

uppgifter som man får fram med särskild teknik för att automatiskt identifiera en viss person. Att utan sådan särskild teknik ta ett fotografi med en kamera eller att göra en ljudinspelning av en röst gör inte att fotografiet eller inspelningen innehåller biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person.¹ Att biometriska uppgifter är känsliga uppgifter och är att jämföra med hälsouppgifter eller uppgift om någons politiska åsikter är inte samma sak som att fotot i sig är en känslig personuppgift.

Den föreslagna förändringen innebär bland annat att sekretessen som sedan tidigare gäller ansiktsbilder i ärenden om pass kommer att gälla bilder i ärenden om statliga identitetskort. Bestämmelsen om att passbilder omfattas av sekretess tillkom för drygt 20 år sedan, den 1 juli 2004. Detta var en stor förändring för journalister och medier som tidigare kunde begära ut bilder och i förekommande fall även välja att publicera bilderna. Motiven till att ändra lagen var att bilderna kunde användas av antidemokratiska grupper för att på olika sätt försöka registrera och kartlägga för dem misshagliga personer, exempelvis journalister. Journalistförbundet motsatte sig dock förändringen. Bland annat på grund av att det inte var visat att passbilder användes i någon högre utsträckning på det sätt som beskrevs. Mycket har hänt på de drygt 20 år som har gått sedan sekretessen infördes. Internet och sociala medier har gjort att tillgången till bilder på personer, inte minst offentliga personer och journalister, ökat. De motiv som låg bakom sekretessbestämmelsen när den infördes gör sig därför inte gällande på samma sätt i dag. Journalistförbundet saknar i promemorian en beskrivning av motiven bakom den föreslagna sekretessen. Att det sedan tidigare gäller sekretess för passbilder är, enligt Journalistförbundet, inte i sig en anledning att införa den nya sekretessbestämmelsen. Detta särskilt som de motiv som lades fram när den bestämmelsen infördes inte gör sig gällande på samma sätt i dag.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget om att sekretess ska gälla uppgift i form av en fotografisk bild av den enskilde i verksamhet som avser pass- och identitetskortsregistret.

För det fall att regeringen avser att gå vidare med förslaget bör uppgifterna skyddas med den lägre graden av sekretess, det vill säga ett rakt skaderekvisit, som möjliggör insyn.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet

¹ Se <https://etikprovningsmyndigheten.se/faq/vad-menas-med-kansliga-personuppgifter/>